

Rotterdam: spanning tussen filantropie en fiscus.

Een duivels dilemma

Rotterdam, mecenaat en belastingontwijking

Door: Bert Koopman

27-07-2023

Filantropie Analyse

Belasting ontwijken en meer geld overhouden voor goede doelen? Of belasting betalen in het land waar het geld wordt verdiend en minder genereus schenken aan goede doelen terwijl sociale noden hoog zijn? Dat is een prangende vraag in Rotterdam waar de puissant rijke zakenfamilie Van der Vorm een hoofdrol speelt in de filantropie van de Maasstad. Deze netelige kwestie komt steeds prominenter in de publiciteit. Maar de familie zelf zwijgt in alle talen en blijft dat doen. In hoeverre is een dergelijke regentenmentaliteit anno 2024 nog houdbaar, vragen velen zich af.

‘Goede doelen moeten kritischer kijken naar fiscale trucs weldoeners’, aldus een recent hoofdredactioneel commentaar in *NRC Handelsblad*. Aan de orde: de puissant rijke Rotterdamse zakenfamilie Van der Vorm maakte al bijna € 800 mln over aan goede doelen ter stede. Dit geld vond zijn weg via fiscale constructies vanuit belastingparadijzen. Belastingontwijking is strikt genomen niet verboden, belastingontduiking wel. De genereuze praktijken van familie – de schaalgrootte ervan is ongekend in Nederland – brengen stadbestuur en goede doelen in een afhankelijkheidspositie. Over belastingontwijking wordt liever gezwegen.

In perspectief: overheden wereldwijd lopen jaarlijks 427 miljard euro mis door belastingontwijking, zo becijferde het Tax Justice Network eerder deze week. Nederland is mondiaal gezien nog steeds een van de belangrijkste knooppunten inzake belastingontwijking. Alleen de Britse Maagdeneilanden, de Kaaimaneilanden en Bermuda spelen een prominentere rol. De NGO Tax Justice Network hekelt gaten in de Nederlandse wetgeving waardoor belasting weglekt via dividend-, rente- en royaltystromen. En via de innovatiebox en het verrekenen van verliezen.

Publiciteitsschuw

De familie Van der Vorm schuwt elke publiciteit. *De Volkskrant* en later *NRC Handelsblad* deden echter uitgebreid onderzoek naar de filantropische en fiscale praktijken van deze Rotterdamse zakenfamilie achter investeringsmaatschappij HAL. Zwakke schakel is dat de uitgebreide reportages ondanks verzoeken daartoe van de onderzoeksjournalisten niet door de familie werden geautoriseerd. Dat maakt het voor de lezer lastig om uit te maken welke feiten en gevolgtrekkingen onverhoopt niet juist zijn. Niettemin is de hoofdlijn duidelijk.

Je hoeft geen moraalfilosoof te zijn om vast te stellen dat hier sprake is van een duivels dilemma. Het gaat hier vooral om inzichten in morele oordeelsvorming en om stakeholderdenken. Hoe zinvol zou het zijn als partijen meer openheid zouden betrachten over filantropische en fiscale praktijken zodat er leerzame ‘moresprudentie’ geschreven kon worden voor beleidsmedewerkers, gemeenteambtenaren, bestuurders, toezichthouders en wetenschappers. Het besef dat dit anno 2023 standaardpraktijk zou moeten zijn krijgt geleidelijk meer draagvlak.